

ERKENNING VAN DE STAAT PALESTINA

Derk Boswijk

Inleiding

Na de verschrikkelijke terreuraanslagen van 7 oktober 2023 is de wereld onafgebroken getuige van menselijk leed in zijn meest rauwe vorm. Van de familieleden van gijzelaars, van wie het lot bijna twee jaar later nog altijd onzeker is, tot het immense leed van de Palestijnse bevolking, die in grote getalen onschuldig letterlijk tussen twee vuren terecht is gekomen.

De oorlog heeft ook diepe sporen nagelaten in onze eigen samenleving – van terechte gevoelens van frustratie, machteloosheid en woede tot toenemende polarisatie en helaas ook onverbloemd antisemitisme soms zelfs aangewakkerd door Iran gerelateerde netwerken. Juist in deze onzekere tijden rust er een verantwoordelijkheid op ons als politici om niet nog meer olie op het vuur te gooien. We mogen niet vervallen in makkelijke oneliners of zwart-witdenken, maar moeten vasthouden aan nuance en de zoektocht naar wat juist is – hoe complex of ongemakkelijk de werkelijkheid ook is.

Wat intussen duidelijk wordt, is dat het voortdurende geweld in Gaza, én het toenemende geweld van Israëlische kolonisten op de Westelijke Jordaanoever, het internationale sentiment rondom het conflict aan het kantelen is. Israël kon na de gruwelijke aanslagen op 7 oktober niet anders dan militair terugslaan – om Hamas te bestrijden, om de gijzelaars te bevrijden, maar ook om het afschrikwekkend vermogen van de staat Israël te herstellen. De geschiedenis van Israël met haar buurlanden is er een van oorlogen, waarbij meermaals geprobeerd is de Joodse staat van de kaart te vegen. Op 7 oktober bleek plots het, tot dan toe als onschendbaar beschouwde, Israëlische leger volledig verrast en vernederd door een relatief kleine terreurorganisatie. Dat riep ook de vraag op of deze zwakte een trigger zou kunnen zijn voor oude vijanden van Israël om opnieuw aan te vallen.

Natuurlijk moest de Israëlische reactie als democratische rechtsstaat binnen de grenzen van het humanitair oorlogsrecht blijven. Een enorme opgave, gegeven de tegenstander: een terreurorganisatie die dat recht willens en wetens schendt door burgers als menselijk schild te gebruiken en zich te verschuilen in dichtbevolkte stedelijke gebieden.

In een indringende opiniebijdrage in de *New York Times*, getiteld *How Israel's War Became Unjust*¹, concludeert columnist Ross Douthat dat Israël zich in eerste instantie terecht beriep op het legitieme recht op zelfverdediging – en dus handelde binnen een in de kern rechtvaardige oorlog. Maar in de uitvoering is die rechtvaardiging verloren gegaan. Door het opzettelijk uithongeren van de burgerbevolking in Gaza met als doel om Hamas uit te roken verspeelt Israël volgens Douthat zijn hand, met mogelijk ernstige juridische gevolgen, zoals beschuldigingen van oorlogsmisdaden of zelfs genocide.

Helaas moeten we dan ook constateren dat Israël het humanitair oorlogsrecht met voeten treedt. En minstens zo zorgwekkend is dat er geen duidelijke

---

¹ <https://www.nytimes.com/2025/07/26/opinion/israel-hamas-gaza-starvation.html>

strategie zichtbaar is vanuit de regering-Netanyahu. Er wordt wel gesproken over de "vernietiging van Hamas", en laat helder zijn: ik zal geen traan laten om de dood van een Hamas-terrorist. Maar we moeten ook realistisch zijn. Alle terreurexperts zijn duidelijk: het volledig uitroeien van een terreurorganisatie is vrijwel onmogelijk, zeker binnen de kaders van het internationaal recht².

Inmiddels is duidelijk dat de Israëlische regering geen andere strategie heeft dan wat we de afgelopen anderhalf jaar hebben gezien. Daarom zal er druk van buitenaf nodig zijn – met name van bondgenoten – om de vicieuze cirkel van geweld, dood en verderf te doorbreken. De hoogste prioriteit ligt nu bij onmiddellijke toegang tot voedsel en medicijnen voor de burgerbevolking in Gaza, een staakt-het-vuren, de vrijlating van de gijzelaars, en het ontwapenen van Hamas.

Tegelijkertijd klinkt de roep om de erkenning van de staat Palestina steeds luider. Steeds meer westerse landen – waaronder Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Canada – hebben aangekondigd onder voorwaarden tot erkenning over te gaan. Ook Nederland zal op korte termijn een standpunt moeten innemen.

Maar voordat ik het standpunt van mijn partij daarover uiteenzet, is het belangrijk om eerst helder te krijgen waar we het eigenlijk over hebben. Gaat erkenning het leven van Palestijnen daadwerkelijk verbeteren, of is het vooral symbolisch? Wat zijn de voorwaarden om een staat als Palestina te kunnen erkennen? In deze longread geef ik daar een antwoord op. Laten we bij het begin beginnen.

Erkenning van de staat Palestina?

Waarom is er nog geen Palestijnse Staat?

De roep om de erkenning van de staat Palestina staat al decennialang centraal in het internationale debat over vrede in het Midden-Oosten. Sinds het uitbreken van het Israëliisch-Palestijns conflict in de twintigste eeuw is de tweestatenoplossing, het idee van een onafhankelijke Palestijnse staat naast Israël, vaak gepresenteerd als de meest haalbare weg naar duurzame vrede. Deze visie kreeg voor het eerst brede internationale aandacht na de Oslo-akkoorden van de jaren negentig, toen beide partijen elkaar erkenden en onderhandelingen begonnen over een vreedzame co-existentie. Toch blijft de realisatie van twee staten ver weg. De erkenning van Palestina als zelfstandige staat is wereldwijd onderwerp van politieke afwegingen, morele overtuigingen en diplomatieke

---

² Beluister hier de aflevering van 'Buitenland met Boswijk' met hoogleraar Beatrice de Graaf over hoe terreur kan worden gestopt:
https://open.spotify.com/episode/3611k02Ujc35cNikafuzfY?si=E3xvIkVDT_uzJ2VIBWHpnw

belangen. Wat ligt er aan deze discussie ten grondslag, en waarom blijft ze zo complex en beladen?

Een van de fundamentele vragen die hierbij steeds terugkomt, is waarom Israël in 1948 als staat werd erkend, terwijl Palestina dat lot tot op heden niet ten deel is gevallen. Het antwoord ligt in een reeks historische en politieke keuzes die vanaf het einde van het Britse mandaat over Palestina bepalend zijn geweest.

In 1947 stelde de Verenigde Naties Resolutie 181 voor: een verdelingsplan dat het mandaatgebied Palestina zou opsplitsen in twee staten, één Joods en één Arabisch, met Jeruzalem onder internationaal bestuur. De Joodse leiders accepteerden dit plan, hoewel het niet al hun territoriale ambities vervulde. De Arabische leiders verwierpen het voorstel daarentegen in zijn geheel, omdat zij gekant waren tegen de oprichting van een Joodse staat op wat zij als Arabisch land beschouwden.

Op 14 mei 1948 riep David Ben-Gurion de staat Israël uit, een dag voordat het Britse mandaat formeel eindigde. Direct daarna vielen vijf Arabische buurlanden Israël aan. Israël wist zich te handhaven, en zelfs uit te breiden ten opzichte van het oorspronkelijke VN-plan. Tegelijkertijd kwam het niet tot de oprichting van een Palestijnse staat. De Westelijke Jordaanoever en Oost-Jeruzalem werden geannexeerd door Jordanië, terwijl Egypte de Gazastrook onder controle kreeg. Er ontstond dus geen onafhankelijke Palestijnse entiteit, maar eerder een verdeelde bezetting van het gebied dat voor een Arabische staat bedoeld was.

Gedurende de decennia die volgden bleef een Palestijnse staat uit, mede doordat er geen Palestijns bestuur bestond dat internationaal erkend werd als soevereine autoriteit. Ook tussen de Arabische staten bestond lange tijd geen consensus over hoe de Palestijnse zaak politiek vorm moest krijgen. Vanaf 1967, na de Zesdaagse Oorlog, bezette Israël bovendien de Westoever, Gaza en Oost-Jeruzalem, gebieden die door velen worden gezien als het grondgebied van een toekomstige Palestijnse staat. Dit maakte de situatie nog gecompliceerder.

Een breed gedragen uitgangspunt in het internationale recht en vredesproces is dat de grenzen van vóór 1967 – de zogenaamde *Green Line*, de basis vormen voor een toekomstige tweestatenoplossing. Deze lijn markeerde tot de Zesdaagse Oorlog de scheiding tussen Israël en de Westelijke Jordaanoever, inclusief Oost-Jeruzalem, en de Gazastrook. Resolutie 242 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties riep Israël op zich terug te trekken uit de in 1967 bezette gebieden, in ruil voor vrede en erkenning door Arabische staten. Deze grenslijn is sindsdien het formele referentiepunt gebleven voor vredesonderhandelingen, hoewel Israëls nederzettingenbeleid en annexatieplannen op de Westoever die uitgangspositie steeds verder onder druk hebben gezet. Voor veel landen en diplomatieke initiatieven blijft echter overeind staan: erkenning van de staat Palestina kan slechts geloofwaardig en duurzaam zijn als deze gebaseerd is op het grondgebied binnen de grenzen van vóór 1967, met Oost-Jeruzalem als mogelijke hoofdstad.

Pas in 1988 riep de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO) eenzijdig de staat Palestina uit, en sindsdien is deze door meer dan 130 landen erkend. Toch ontbreekt een volwaardige erkenning door invloedrijke staten als de Verenigde

Staten en een groot deel van de Europese Unie. Bovendien beschikt Palestina niet over volledige controle over zijn grondgebied, wat in diplomatieke zin een essentieel criterium is voor staatserkenning.

Waarom is erkennen van een staat nodig?

Het is misschien een open deur, maar het is misschien wel goed om toch even stil te staan bij deze vraag. Want wat zijn de praktische consequenties als je staat niet erkent wordt? Hoewel de situatie rond Afghanistan en een mogelijke Palestijnse staat moeilijk te vergelijken is, zijn de consequenties van het niet erkennen van de machtshebber redelijk vergelijkbaar sinds de Taliban in 2021 de macht heeft overgenomen in Afghanistan.³ Hoewel de Taliban sinds 2021 feitelijk de controle over Afghanistan hebben, wordt hun regering op begrijpelijke redenen, denk aan de vreselijke onderdrukking van vrouwen en minderheden, internationaal nauwelijks erkend. Dat heeft geleid tot ernstige juridische en humanitaire gevolgen:

- Diplomatieke isolatie: Afghanistan heeft geen officiële stem in de Verenigde Naties, en ambassades verkeren in een machtsvacuüm. Voor Afghanen die in het buitenland wonen wordt het bijvoorbeeld steeds moeilijker om een paspoort te verkrijgen of bijvoorbeeld huwelijken of overlijdens te registreren.
- Economische blokkade: buitenlandse tegoeden zijn bevroren, hulpstromen stagneren, de economie loopt grote schade op.
- Geen internationale aanspreekbaarheid: mensenrechtenschendingen kunnen niet via formele juridische kanalen worden aangepakt.
- Geen toegang tot ontwikkeling: zonder formele status kunnen er geen verdragen worden gesloten, geen investeringen worden aangetrokken, en blijven burgers rechteloos.

Deze situatie is ook relevant voor het Palestijnse volk, waarvan de staat door veel landen niet of slechts gedeeltelijk wordt erkend. Net als bij Afghanistan leidt dat tot:

- Beperkte diplomatieke vertegenwoordiging: Palestina heeft geen volwaardig VN-lidmaatschap, ondanks brede erkenning door sommige landen.
- Geen rechtszekerheid: zonder erkende staat is het moeilijk om internationale claims in te dienen of staatsverantwoordelijkheid af te dwingen.
- Belemmerde economische ontwikkeling: investeringen en handel worden geremd zonder een internationaal erkend staatskader.
- Afhankelijke hulpverlening: humanitaire steun blijft gefragmenteerd en politiek kwetsbaar.

---

³ Hamid, M. (2025). What are the legal Criteria for and Barriers to the Recognition of the 'Islamic Emirate' Government, and What are the Implications of its Non-Recognition? Utrecht: Universiteit Utrecht.

Zowel in Afghanistan als in Palestina laat niet-erkenning zien dat juridische status veel meer is dan symboliek. Het bepaalt wie mag spreken, onderhandelen en beschermen. Maar vooral ook wie dat níét mag. Zonder erkenning blijven volkeren gevangen in een juridisch niemandsland.

Dat werd voor mij bijzonder tastbaar toen ik enkele maanden geleden kennismaakte met de Palestijnse vertegenwoordiger. We spreken niet van een ambassadeur, omdat Nederland Palestina formeel niet als staat erkent. Hij liet me zijn paspoort zien — en ik was verbijsterd: nergens stond een nationaliteit vermeld. Ik wist niet dat zoiets bestond.

Het erkennen van een staat als machtsmiddel

Nu duidelijk is dat het erkennen van een staat veel meer is dan slechts symboliek, wordt ook begrijpelijk waarom het principe van erkenning door de geschiedenis heen vaak is ingezet als politiek machtsmiddel. Een treffend voorbeeld hiervan is de diplomatieke worsteling rond de Eerste (1899) en Tweede (1907) Haagse Vredesconferentie, georganiseerd op initiatief van de Russische tsaar, maar gehouden in Den Haag.

Bij het samenstellen van de gastenlijst bevond Nederland zich in een diplomatiek mijnenveld. De Britten verzetten zich fel tegen de uitnodiging van de Zuid-Afrikaanse Boerenrepublieken (Transvaal en Oranje-Vrijstaat), terwijl deze juist op grote sympathie konden rekenen in Nederland, met name bij Abraham Kuyper en zijn aanhang. Tegelijkertijd wilden veel Nederlandse katholieken graag dat het Vaticaan zou worden uitgenodigd, maar dit werd geblokkeerd door Italië, dat weigerde het Vaticaan als onafhankelijke staat te erkennen. Ook het Ottomaanse Rijk protesteerde tegen de aanwezigheid van Bulgarije, dat het nog steeds als een opstandige provincie beschouwde.

Maar erkenning is niet alleen iets wat je als entiteit probeert te verkrijgen, je kunt het ook kwijtraken. Een opvallend voorbeeld is dat van Taiwan. Na afloop van de Chinese Burgeroorlog in 1949, vestigde de Communistische Partij onder leiding van Mao Zedong de Volksrepubliek China op het vasteland. De verslagen regering van de Republiek China vluchtte naar het eiland Taiwan en behield daar haar instituties, inclusief een president en parlement. In de volksmond spreken we sindsdien over 'Taiwan', hoewel de officiële naam nog steeds 'Republiek China' is.

Opmerkelijk is dat deze regering-in-ballingschap nog jarenlang door veel landen werd erkend als de enige legitieme vertegenwoordiger van heel China – en zelfs tot 1971 de Chinese zetel in de Verenigde Naties bekleedde, inclusief een permanente plek in de Veiligheidsraad. Pas toen besloot de Algemene Vergadering van de VN om de zetel over te dragen aan de Volksrepubliek China, die inmiddels de feitelijke controle had over het gehele vasteland. Sindsdien erkennen de meeste staten Beijing als enige vertegenwoordiger van China, ten koste van Taiwan, dat sindsdien internationaal vrijwel volledig geïsoleerd is.

Hoewel de Verenigde Staten aan het eind van de 19e en het begin van de 20e eeuw bekendstonden om hun isolationistische houding ten aanzien van Europa, bemoeiden zij zich wél actief met landen binnen hun eigen invloedssfeer, met

name in Latijns-Amerika. Die bemoeienis uitte zich onder andere in het strategisch erkennen of juist negeren van regeringen, afhankelijk van Amerikaanse belangen. Dit leidde tot groeiende frustratie onder Latijns-Amerikaanse staten, die deze erkenningspolitiek ervoeren als een vorm van politieke druk en ongewenste inmenging in hun binnenlandse aangelegenheden.

Tegen die achtergrond werd in 1933 het Verdrag van Montevideo gesloten tijdens de Zevende Pan-Amerikaanse Conferentie. Het verdrag was bedoeld om een juridisch kader te bieden voor de erkenning van staten en om politieke willekeur tegen te gaan. In artikel 1 formuleerde het verdrag vier objectieve criteria waaraan een entiteit moet voldoen om als staat te worden beschouwd:

- Een permanente bevolking – er moet sprake zijn van een groep mensen die duurzaam in het gebied woont;
- Een afgebakend grondgebied – de staat moet beschikken over een duidelijk begrepsd territorium;
- Een werkende regering – er moet een gezagsstructuur zijn die effectief controle uitoefent over het grondgebied en de bevolking;
- Het vermogen om in internationale betrekkingen te treden – de staat moet in staat zijn om diplomatieke relaties aan te gaan met andere staten.

Daarnaast benadrukte het verdrag in artikel 3 dat het politieke bestaan van een staat onafhankelijk is van erkenning door andere staten. Daarmee werd een belangrijk juridisch principe vastgelegd: het bestaan van een staat mag niet afhankelijk zijn van de goedkeuring of belangen van machtigere staten. Zo zette het verdrag zich expliciet af tegen het gebruik van erkenning als politiek machtsmiddel en onderstreepte het beginsel van soevereiniteit als fundamentele norm in het internationaal recht.

Voldoet de Palestijnse staat aan de criteria van het Verdrag van Montevideo?

In het onderstaande overzicht toets ik, nadrukkelijk niet uitputtend maar grofmazig, of Palestijnse staat voldoet aan de criteria van Montevideo.

1. Permanente bevolking – JA

- Palestina heeft een duidelijke, langdurig gevestigde bevolking die zichzelf als Palestijns identificeert. Zowel op de Westelijke Jordaanoever als in Gaza woont een permanente bevolking.

Conclusie: aan dit criterium is voldaan.

2. Afgebakend grondgebied – BETWIST

- Er is een geografisch gebied waar het Palestijnse volk woont (Westelijke Jordaanoever, Gaza, Oost-Jeruzalem), maar:
- De grenzen zijn niet definitief afgebakend;
- Er is sprake van gedeeltelijke bezetting door Israël;

- Israëlische illegale nederzettingen en militaire controle beperken Palestijnse zeggenschap.

Conclusie: het grondgebied is reëel, maar de soevereine controle en grensduidelijkheid zijn onvolledig. Juridisch wordt dit vaak als een zwakke plek gezien.

3. Effectieve regering – GEFRAGMENTEERD

- Er bestaat een Palestijnse Autoriteit (PA) op de Westoever en Hamas-bestuur in Gaza.
- De PA heeft beperkte bestuursmacht vanwege Israëlische bezetting en interne verdeeldheid.⁴
- Hamas en de PA erkennen elkaar niet als legitieme autoriteit en er vinden geregeld nog gewapende conflicten tussen beiden groeperingen plaats.
- Hamas is een terreurorganisatie
- Er is geen stabiele, uniforme machtsstructuur die over het hele Palestijnse gebied regeert.

Conclusie: het gezag is verdeeld en beperkt, wat dit criterium problematisch maakt. Dit is een van de grootste uitdagingen voor de realisatie van een levensvatbare Palestijnse Staat.

4. Vermogen tot internationale betrekkingen – GEDEELTELIJK

- Palestina onderhoudt relaties met meer dan 135 landen en is:
- Waarnemerstaat bij de VN;
- Lid van internationale organisaties zoals UNESCO, het Internationaal Strafhof (ICC), maar geen volwaardig VN-lid
- Het kan niet vrij toetreden tot alle verdragen of internationale fora, mede door druk van Israël of diens bondgenoten.

Conclusie: het heeft internationale betrekkingen, maar die zijn politiek beperkt.

De declaratoire en de politiek-constitutieve

In het internationaal recht bestaan grofweg twee hoofdopvattingen over wat een entiteit tot een staat maakt: de declaratoire en de politiek-constitutieve benadering. Volgens de declaratoire benadering is een entiteit een staat zodra zij voldoet aan de vier objectieve criteria uit het Verdrag van Montevideo: een permanente bevolking, een afgebakend grondgebied, een effectieve regering en het vermogen om internationale betrekkingen aan te gaan. Erkenning door andere staten is in deze visie slechts een bevestiging van een reeds bestaand feit.

---

⁴ Kort na de aanslagen van 7 oktober bezocht ik zelf onder andere de Westelijke Jordaanoever. In mijn reisverslag beschrijf ik kort iets over de beperkte zeggenschap van de PA en wat hiervoor de aanleiding is. Lees het reisverslag hier: <https://d2vs36cx04qmpo.cloudfront.net/general/Reisverslag-Israel-en-Westelijke-Jordaanoever.pdf>

Daartegenover staat de politiek-constitutieve benadering, waarin een entiteit pas als staat wordt beschouwd wanneer zij wordt erkend door andere staten, in het bijzonder door invloedrijke leden van de internationale gemeenschap. In deze benadering is erkenning dus niet bevestigend, maar bepalend voor het staatsbestaan.

Het is goed om te vermelden dat erkenning van een staat, of het intrekken ervan, altijd een soevereine beslissing van individuele landen is. Er bestaat geen internationaal orgaan dat staten hiertoe verplicht. Een goed voorbeeld is de erkenning van de Sovjet-Unie. Nederland erkende de Sovjet-Unie pas in 1942, jaren later dan Duitsland (1922), Frankrijk (1924) en de Verenigde Staten (1933).

Deze verschillen onderstrepen dat erkenning een politieke keuze is, gebaseerd op eigen strategische en morele afwegingen, en geen automatische stap na een machtswisseling. Wel is het gebruikelijker dat bondgenoten, meer dan in het verleden, vaak samen op trekken bij de erkenning van nieuwe Staten. Wel zien we de laatste decennia nieuwe fragmentatie ontstaan. Westerse landen rechtvaardigen erkenning vaak op basis van liberale waarden zoals mensenrechten en democratie. Niet-Westerse grootmachten, zoals Rusland en China, leggen de nadruk meer op territoriale integriteit en soevereiniteit.⁵ Dit zien we opnieuw duidelijk terug in de casus Afghanistan waar Rusland op 4 juli jl. als eerste land de Taliban erkent als machthebber in Afghanistan⁶.

De aangekondigde erkenning door Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Canada en de oproep tot ontwapening van Hamas door Arabische landen

Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Canada lijken met hun recente aankondigingen de politiek-constitutieve lijn te volgen. Zij stellen namelijk dat Palestina nog niet zelfstandig voldoet aan de criteria van Montevideo, mede omdat Israël dit proces actief belemmert, onder andere via het illegale nederzettingenbeleid, dat feitelijke controle over Palestijns grondgebied ondermijnt.

Deze drie landen hebben aangekondigd Palestina in september 2025 als staat te willen erkennen, maar koppelen dat aan duidelijke voorwaarden. Frankrijk stelt dat erkenning moet bijdragen aan het vredesproces, en eist hervormingen binnen de Palestijnse Autoriteit, uitsluiting van Hamas en een expliciete veroordeling van terrorisme⁷. Het Verenigd Koninkrijk maakt erkenning afhankelijk van een staakt-het-vuren in Gaza, hervatting van

---

⁵ Newman, E., & Visoka, G. (2023). The Geopolitics of State Recongnition in a Transitional International Order. Geopolitics.

⁶ <https://www.bbc.com/news/articles/c78n4wely9do>

⁷ <https://www.aa.com.tr/en/europe/france-says-recognizing-palestinian-state-essential-step-toward-peace-stability/3642913?>

vredesonderhandelingen en ontwapening van Hamas⁸. Canada hanteert de strengste voorwaarden: democratische verkiezingen in 2026 zonder Hamas-deelname, ingrijpende bestuurlijke hervormingen en volledige demilitarisering⁹.

Alle drie onderstrepen dat erkenning alleen zinvol is als deze leidt tot een levensvatbare tweestatenoplossing, gebaseerd op wederzijdse erkenning, dus ook erkenning door de Palestijnse staat van de Staat Israël.

De vrijwel gelijktijdige oproep van Arabische landen – voor het eerst in de geschiedenis – aan Hamas om de wapens neer te leggen, kan niet los worden gezien van het voornemen van grote Europese en G7-landen om de Palestijnse staat te erkennen¹⁰. Er ontstaat duidelijk een momentum.

Reacties van Israël op de voorgenomen erkenning van de Palestijnse staat

Israël heeft scherp gereageerd op het aankondigen van erkenning door Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Canada. Premier Benjamin Netanyahu verklaarde op X:

*“We strongly condemn President Macron’s decision to recognize a Palestinian state next to Tel Aviv ... Such a move rewards terror and risks creating another Iranian proxy. A Palestinian state in these conditions would be a launch pad to annihilate Israel — not to live in peace beside it. ... Let’s be clear: the Palestinians do not seek a state alongside Israel; they seek a state instead of Israel.”*¹¹

Minister van Buitenlandse Zaken Gideon Saar noemde Macron’s plannen “absurd” en “niet serieus”, en waarschuwde dat “een Palestijnse staat een Hamas-staat zou zijn”¹².

Minister van Defensie Israel Katz sprak zelfs van een “beschaming” en een “overgave aan terrorisme”¹³:

“Instead of standing by Israel at this critical moment, the French president chooses to weaken us ... We will never allow the creation of a Palestinian entity that threatens our existence.”

De scherpe reacties vanuit het Israëlische kabinet maken duidelijk hoe men daar aankijkt tegen de voorgenomen erkenning van Palestina door landen als

---

⁸ <https://www.theguardian.com/politics/2025/aug/01/trump-starmer-uk-palestine-state-gaza-israel>

⁹ <https://apnews.com/article/canada-gaza-israel-palestinian-state-0c7dfc4b9985491bc1cbaac9e5d954a3>

¹⁰ <https://edition.cnn.com/2025/07/30/middleeast/arab-league-hamas-gaza-israel-intl>

¹¹ https://www.ynetnews.com/article/2hclyuei?utm_source

¹² <https://www.intellinews.com/macron-announces-france-will-recognise-the-state-of-palestine-392807/?source=israel>

¹³ <https://www.intellinews.com/macron-announces-france-will-recognise-the-state-of-palestine-392807/?source=israel>

Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Canada: niet als een stap richting vrede, maar als een vorm van legitimatie van Hamas en als directe bedreiging voor Israël's veiligheid en bestaansrecht. Hoewel de Palestijnse Autoriteit in 1993, in het kader van de Oslo-akkoorden, formeel de staat Israël erkende, bevat het handvest van de PLO nog altijd bepalingen die die erkenning niet expliciet weerspiegelen. Hamas erkent Israël zelfs principieel niet en streeft in zijn handvest naar de vernietiging van de Israëlische staat.

Juist daarom hebben Frankrijk, Groot-Brittannië en Canada hun voorgenomen erkenning gekoppeld aan duidelijke voorwaarden: de Palestijnse staat moet Israël erkennen, Hamas moet worden uitgesloten van bestuur en ontwapend worden. De Israëlische zorgen over veiligheid zijn legitiem, 7 oktober heeft dat op brute wijze onderstreept, maar de reactie van de regering-Netanyahu doet geen recht aan de voorwaarden en intenties die aan de erkenning zijn verbonden. Namelijk uitsluiting en ontwapening van Hamas. Bovendien heeft de Israëlische regering tot op heden geen enkel voorstel gepresenteerd dat verenigbaar is met het internationaal recht of dat concreet perspectief biedt op een tweestatenoplossing. Integendeel, het illegale nederzettingenbeleid op de Westelijke Jordaanoever maakt de tweestatenoplossing met de dag complexer en er wordt openlijk gesproken door Israëlische bewindspersonen over etnische zuivering en militaire bezetting van Gaza.

De positie van Nederland

De Nederlandse reactie verschilt aanzienlijk van de benadering van Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Canada. Waar deze landen aankondigen Palestina in september 2025 te erkennen onder strenge voorwaarden – zoals erkenning van Israël en uitsluitingen van Hamas – blijft Nederland terughoudend. Minister Caspar Veldkamp (Buitenlandse Zaken) stelde in de Tweede Kamer dat een *“eenzijdige erkenning van een Palestijnse staat ... op dit moment niet dichterbij brengt”*, en dat erkenning pas onderdeel kan zijn van het politieke proces naar duurzame vrede.

Kortom: Nederland erkent weliswaar de tweestatenoplossing, maar stelt erkenning binnen deze context, in tegenstelling tot de voornemens van Frankrijk, VK en Canada, alleen in het bredere kader van hervormingen en vredesproces, zonder een directe datum of voorwaarden voor eenzijdige erkenning. De Nederlandse positie is passief en afwachtend.

Het grootschalige menselijke leed, de verslechterende situatie op de Westelijke Jordaanoever en de toenemende polarisatie in de samenleving vormden voor de AIV de aanleiding om een briefadvies voor de Nederlandse regering en de Tweede Kamer op te stellen. In oktober 2024 adviseerde de Adviesraad Internationale Vraagstukken het kabinet en de Tweede Kamer om de Palestijnse Staat zo snel mogelijk te erkennen¹⁴.

¹⁴

<https://www.adviesraadinternationalevraagstukken.nl/documenten/publicaties/2024/10/23/aiv-briefadvies-39-naar-een-nieuwe-koers-voor-nederland-in-het-israëliisch-palestijnse-conflict>

Conclusie

De erkenning van de staat Palestina is een fundamenteel en beladen besluit, dat terecht gepaard gaat met juridische, politieke en morele afwegingen. Toetsing aan het Verdrag van Montevideo laat zien dat Palestina momenteel nog niet volledig voldoet aan alle internationaal erkende criteria voor staatsvorming. Hoewel er een permanente bevolking is en diplomatieke betrekkingen met meer dan 130 landen, zijn de grenzen betwist, ontbreekt het aan effectieve bestuurlijke controle over het gehele grondgebied, en is er sprake van interne verdeeldheid en externe obstructie.

Toch mag dit formele oordeel niet los worden gezien van de politieke realiteit. Het is inmiddels overduidelijk dat de Israëlische regering, met name onder leiding van premier Netanyahu, de invulling van de tweestatenoplossing actief belemmert. De voortdurende uitbreiding van illegale nederzettingen, het geweld van kolonisten, het ontbreken van enig vredesplan dat strookt met internationaal recht, en het gebrek aan een geloofwaardige strategie maken de kans op duurzame vrede kleiner dan ooit. Het structurele gebrek aan perspectief voor de Palestijnse bevolking leidt niet alleen tot immens menselijk leed, maar vergroot ook het risico op radicalisering, en vormt daarmee een directe bedreiging voor de veiligheid van de staat Israël zelf.

Om deze vicieuze cirkel van geweld en stagnatie te doorbreken, is het voorstelbaar dat de erkenning van Palestina, onder duidelijke voorwaarden, kan dienen als een gerechtvaardigd diplomatiek instrument om het vredesproces opnieuw in beweging te brengen. Juist omdat de status quo onhoudbaar is en onvermijdelijk leidt tot verder escalerend geweld, extremisme en uitzichtloosheid.

Hoewel we als CDA de imperfecties van de voorstellen van Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Canada onderkennen, constateren we ook dat de aanhoudende stilstand, de actieve tegenwerking van de regering-Netanyahu en het ontbreken van een constructieve Israëlische visie op de toekomst maken dat het tijd is om de internationale druk te verhogen. De tweestatenoplossing moet over een andere boeg worden gegooid. Het is tijd om proactieve stappen te zetten die al decennialang zijn uitgesteld.

Het CDA is geen voorstander van een eenzijdige erkenning van Palestina door Nederland¹⁵. Wij vinden dat een dergelijke stap verstandig, zorgvuldig en op het juiste moment moet worden gezet, bij voorkeur in samenspraak met gelijkgestemde landen binnen de Europese Unie en invloedrijke leden van de G7. We verwelkomen vooral elementen uit het Britse voorstel dat druk zet op de regering-Netanyahu, en waarderen in het bijzonder het Canadese voorstel waarin redelijke en noodzakelijke voorwaarden aan Palestijnse zijde worden

---

¹⁵ De CDA Buitenlandcommissie onder leiding van hoogleraar Hylke Dijkstra heeft op 9 december 2024 een notitie gepubliceerd getiteld 'Notitie over het Conflict tussen Israël en Palestina'.

geformuleerd, al lijkt het organiseren van verkiezingen in 2026 mogelijk te ambitieus. We moeten niet vergeten dat de Palestijnse parlementsverkiezingen van 2006 hebben geleid tot de machtsovername in Gaza door de terreurorganisatie Hamas. Kort daarna brak er een burgeroorlog uit tussen Hamas en Fatah, een conflict dat officieel tot op de dag van vandaag voortduurt. Tijdens mijn bezoek aan de Westelijke Jordaanoever vorig jaar heb ik helaas moeten constateren dat er nauwelijks sprake is van een volwassen Palestijnse democratische cultuur. In combinatie met de voortdurende oorlogssituatie maakt dit het op korte termijn organiseren van vrije en eerlijke verkiezingen vrijwel onmogelijk. Daarover mogen we geen illusies hebben.

Het lichtpuntje is het feit dat Arabische landen inmiddels gezamenlijk terreurorganisatie Hamas oproepen de wapens neer te leggen, markeert een belangrijk diplomatiek momentum. Wij zijn dan ook van mening dat de erkenning van de staat Palestina niet alleen in het belang is van de Palestijnen, maar juist óók in het belang van Israël. De uitzichtloze situatie waarin beide volken zich bevinden, draagt bij aan het voortdurende leed aan beide zijden. Alleen een rechtvaardige politieke oplossing kan veiligheid, stabiliteit en toekomstperspectief bieden voor iedereen in de regio.

Tegelijkertijd moeten we erkennen dat erkenning slechts een tussenstap is en geen eindpunt. Er liggen nog grote juridische en praktische opgaven voor ons: de inzet van een internationale vredesmacht onder VN-mandaat, de wederopbouw van Gaza, het ontwapenen van Hamas, de vrijlating van gijzelaars, het realiseren van een staakt-het-vuren, het oprichten en/of versterken van Palestijnse instituties, en het aanpakken van corruptie, antisemitisme en religieus extremisme. Ook een onmiddellijke stop op de uitbreiding van nederzettingen en een rechtvaardige oplossing voor geconfisqueerd grondgebied zijn cruciaal. Langetermijnverzoening tussen Israëli's en Palestijnen is uiteindelijk de sleutel, en die zal generaties kosten. Europa en haar Arabische partners zullen hierin een blijvend commitment moeten tonen.

Op korte termijn zijn de humanitaire en diplomatieke prioriteiten helder: een onmiddellijk staakt-het-vuren, de vrijlating van gijzelaars, ontwapening van Hamas en ongehinderde toegang voor voedsel, water en medicijnen in Gaza. Het meest effectief zou zijn als Nederland – direct en in Europees verband – op diplomatiek verstandige wijze de regering-Trump weet te bewegen om de druk op de regering-Netanyahu op te voeren, terwijl tegelijkertijd via landen als Qatar, Saoedi-Arabië en Turkije ook de druk op Hamas wordt vergroot en de Palestijnse bevolking zal inzien dat steun aan de terreurorganisatie Hamas een heilloze weg is.

Het CDA roept het kabinet op om, samen met gelijkgestemde landen, aansluiting te zoeken bij het diplomatieke traject dat is ingezet door Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Canada. Daarbij pleiten wij ervoor dat de volgende voorwaarden worden geborgd, in het erkenningsproces van de Palestijnse staat:

- Institutionele versterking en bestuurlijke integratie van Gaza en de Westelijke Jordaanoever;

- Uitsluiting van Hamas en soortgelijke terreurorganisaties uit elk bestuursmodel;
- Ondubbelzinnige erkenning van het bestaansrecht van Israël;
- Democratische hervormingen, inclusief vrije verkiezingen onder internationale supervisie;
- Effectieve maatregelen tegen corruptie, antisemitisme en religieus extremisme;
- Idealiter gekoppeld aan een breder vredesinitiatief inclusief inzet voor een internationale VN-missie in Gaza.

Deze voorwaarden zouden doormiddel van stappenplan richting de erkenning kunnen worden geborgd waarbij Nederland zich committeert om beide partijen maximaal te ondersteunen om deze voorwaarden zo goed mogelijk te realiseren. Via deze voorwaarden kan de erkenning van Palestina bijdragen aan een geloofwaardige en duurzame basis voor vrede in de regio. Als CDA Tweede Kamerfractie zullen wij blijvend voorstellen doen die bijdragen deze duurzame basis voor vrede in de regio¹⁶.

---

¹⁶Lees hier een beknopte samenvatting van onze inzet op dit onderwerp de afgelopen 2 jaar: <https://www.cda.nl/hoord-brabant/nuenen-gerwen-en-nederwetten/nieuws/derk-bos-wijk-over-het-mid-den-oos-ten/>